

Abstract: *The study analyzed the impact of tax policy on the financial condition of the enterprise in crisis conditions, such as the COVID-19 pandemic and a full-scale invasion of Ukraine in 2022. An analysis of changes in tax legislation and their consequences for enterprises was carried out. It examines how tax benefits and incentives support business, as well as how tax burdens affect liquidity, investment activity, and competitiveness. The results of the study emphasize the importance of adapting tax strategies to ensure the financial stability of enterprises in crisis conditions.*

Key words: *tax policy; financial condition; the COVID-19 pandemic; full-scale invasion; tax legislation; economic crisis.*

*Науковий керівник – МІКУЛЯК Катерина,
асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*

ОЦІНКА ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ПАТ «БАНК ВОСТОК»

**ЧИСТЯКОВА Діана, здобувачка вищої освіти
спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Миколаївський національний аграрний університет**

Анотація: *застосовано моделі ймовірності банкрутства банків різних науковців; здійснено аналіз ймовірності банкрутства ПАТ «Банк Восток». Виокремлено ключові результати аналізу.*

Ключові слова: *банк; ймовірність банкрутства; ризики.*

Останні роки стали досить складними для економіки України та для банківського сектору зокрема, проте в таких умовах відсутня узагальнена система або алгоритм прогнозування ймовірності банкрутства банків. Вітчизняні науковці зосереджені на дослідженні платоспроможності підприємств, але розроблені ними моделі не підходять для банків через специфіку їхньої діяльності, тому важливо здійснити аналіз ймовірності банкрутства банку.

Для аналізу обрано ПАТ «Банк Восток», український комерційний банк, який було зареєстровано 17 жовтня 2002 року під назвою «Агробанк». До кінця 2006 року він увійшов до складу Home Credit Group, ставши правонаступником усіх прав і зобов'язань «Агробанку» та ПАТ «Хоум Кредит Банк», та лише у 2012 році банк почав функціонувати під назвою «Банк Восток».

Для діагностики було запропоновано три моделі розрахунку ймовірності банкрутства. Так, у 2000 р. Юджин Кочак став розробником багатofакторної моделі прогнозування банкрутства банку. Дана модель має такий вигляд:

$$Z = 1,8601 * V_1 - 2,008 * V_6 + 4,7043 * V_9 - 1,263 * V_{11} + 1,4248 * V_{46} + 2,3574 * V_{56} - 1,656 * V_{58} + 4,4307 * V_{62} \quad (1)$$

Більш детально значення кожного показника та його розрахунку наведений у табл. 1.

Таблиця 1 Розрахунки оцінки ймовірності банкрутства ПАТ «Банк Восток» за моделлю Юджина Кочака

Показники	Роки		
	2021	2022	2023
V_1 – чистий прибуток / зобов'язання банку;	0,02	0,01	0,01
V_6 – операційні витрати / активи;	0,04	0,05	0,06
V_9 – доходи по кредитах / активи;	0,07	0,09	0,09
V_{11} – заробітні плати / активи;	0,03	0,03	0,02
V_{46} – цінні папери / робочі активи;	0,49	0,47	0,72
V_{56} – інші доходи (небанківська діяльність) / активи;	0,000003	0,000003	0,000007
V_{58} – прострочені кредити / активи;	0,18	0,16	0,12
V_{62} – резервні фонди / неповернені кредити;	0,01	0,02	0,02
Z	0,66	0,78	1,24

Джерело: розраховано автором із використанням фінансової звітності ПАТ «Банк Восток»

Отже, протягом усього періоду показник залишався вище 0 і щорічно зростає, що дозволяє з ймовірністю 95,7% стверджувати про відсутність ризику банкрутства банку. Берзен Ейгі Ердоган у 2008 році також розробив модель для прогнозування ймовірності банкрутства банків, яка виглядає:

$$XB = - 13,2074 + 0,6261 * C_2 - 2,1699 * C_{12} + 9,4295 * C_{14} + 5,5284 * C_{16} + 2,3612 * C_{17} - 1,7048 * C_{19} \quad (2)$$

Розрахунки наведені у табл. 2.

Модель дозволяє оцінити ймовірність настання банкрутства банку з точністю 95%. Граничне значення показника – 0,5. Тобто якщо показник банку є вищим від 0,5, то банкрутство банку не загрожує.

Таблиця 2 Розрахунки ПАТ «Банк Восток» до моделі оцінки ймовірності банкрутства Берзена Ейгі Ердогана

Показники	Роки		
	2021	2022	2023
S_2 – (власний капітал + загальний дохід) / (депозити+ недепозитні фонди);	0,21	0,27	0,24
S_{12} – чистий прибуток (збиток) / активи;	0,01	0,01	0,01
S_{14} – чистий прибуток (збиток) / власний капітал;	0,22	0,19	0,13
S_{16} – процентні доходи / процентні витрати;	3,20	2,74	2,47
S_{17} – непроцентні доходи/ непроцентні витрати;	0,62	0,66	0,54
S_{19} – резерви на втрати за кредитами / всього виданих кредитів.	0,14	0,08	0,08
XВ	7,85	5,27	2,90

Джерело: розраховано автором із використанням фінансової звітності ПАТ «Банк Восток»

Третьою моделлю, що обрана для аналізу стала модель А.В. Череп, О.А. Комісаренко, які розробили власну модель.

$$K = 0,413 * X_2 - 1,216 * X_8 + 0,648 * X_{14} + 5,18 * X_{19} - 1,631 * X_{24} - 0,339 \quad (3)$$

Результати розрахунків відображені у табл. 3.

Таблиця 3 Розрахунки ПАТ «Банк Восток» до моделі оцінки ймовірності банкрутства А.В. Череп, О.А. Комісаренко

Показники	Роки		
	2021	2022	2023
X_2 – чистий прибуток / активи;	0,01	0,01	0,01
X_8 – операційний дохід / операційні витрати;	1,09	0,93	0,98
X_{14} – кредити / зобов'язання;	0,51	0,49	0,35
X_{19} – прибуток / власний капітал;	0,22	0,19	0,13
X_{24} – депозити / зобов'язання.	0,96	0,95	0,94
K	1,77	1,73	2,19

Джерело: розраховано автором із використанням фінансової звітності ПАТ «Банк Восток»

Беручи до уваги те, що $K > 0,5$, тому банк можна вважати фінансово стабільним. Таким чином, зважаючи на результати проведених досліджень, було встановлено, що ймовірності банкрутства відсутня, можна стверджувати, що банк не має суттєвих проблем та є фінансово стійким. Проте, все ж можна розглянути загальні рекомендації. Навіть якщо ймовірність банкрутства є низькою, проведення санації може бути доцільним для зміцнення позицій банку та забезпечення його стабільного розвитку. Доречно переглянути структуру активів, встановити непрофільні або неприбуткові активи та здійснити їх

реалізацію (тих, які не приносять достатнього прибутку, для вивільнення коштів). Можна здійснити покращення якості активів шляхом реструктуризації проблемних кредитів та посилення контролю за кредитними ризиками. Доречно також провадити ефективну систему управління ризиками шляхом створення або вдосконалення системи моніторингу та контролю за ризиками.

Література:

1. Бойко В.М., Волкова Н.І. Управління фінансовою стійкістю банківської системи в контексті волатильності фінансового ринку. *Modern Economics*. 2021. № 27. С. 21-28.
2. Масюк Ю.В. Сучасний менеджмент фінансової стійкості банківських установ. Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання економіки, фінансів, менеджменту та права в сучасних умовах». 2023. С. 51-53.
3. Нікольчук Ю.М. Організаційно-економічний механізм управління фінансовою стійкістю комерційного банку. *Економічні науки*. 2021. №1. С. 217-222.
4. ПАТ «Банк Восток»: офіційний сайт URL: <https://bankvostok.com.ua> (дата звернення: 24.07.2024).
5. Череп А.В., Комісаренко О. А. Розробка моделі прогнозування банкрутства комерційних банків України на основі зарубіжного досвіду. URL: file:///C:/Users/Пользователь/Downloads/a_v_k,+3.pdf (дата звернення: 24.07.2024).

Abstract: bank bankruptcy probability models of various scientists are applied; an analysis of the probability of bankruptcy of Bank Vostok PJSC was carried out. The key results of the analysis are highlighted.

Key words: bank; probability of bankruptcy; risks.

*Науковий керівник – МІКУЛЯК Катерина,
асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*